

Citation / Atf: Güran Göven, R. (2025). AFAD'ın Eğitim Politikalarının Performans Üzerindeki Etkisi: 2023–2024 Raporlarına Dayalı Bir İnceleme. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 6(2), 399–417. <https://doi.org/10.71284/jmtpr.202561>

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA MAKALESİ

AFAD'IN EĞİTİM POLİTİKALARININ PERFORMANS ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: 2023–2024 RAPORLARINA DAYALI BİR İNCELEME

THE IMPACT OF AFAD'S TRAINING POLICIES ON PERFORMANCE: AN ANALYSIS BASED ON 2023–2024 REPORTS

Rahile Güran Göven

Öğr. Gör. Dr., İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, , Yönetim ve Organizasyon Bölümü, İnsan Kaynakları Yönetimi,
Türkiye, e-mail: rahile.gurann@gmail.com

Etik Beyan	Ethical Statement
Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. Rahile Güran Göven	It is declared that scientific and ethical principles were complied with during the preparation of this study and all the studies used are cited in the bibliography Rahile Güran Göven
İntihal	Plagiarism
Bu makalede intihal taraması yapılmış ve intihal içermediği teyit edilmiştir. İntihal.net - Turnitin	This article has been scanned for plagiarism and it has been confirmed that it does not contain plagiarism. İntihal.net - Turnitin
Yapay Zekâ Kullanımı	Use of Artificial Intelligence
Bu çalışmada, YÖK'ün "Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber"ine uygun biçimde, üretken yapay zekâ yalnızca yazım desteği amacıyla sınırlı ölçüde kullanılmıştır. Tüm içerik, bilimsel yöntem ve etik ilkelere uygun olarak yazar(lar) tarafından üretilmiştir. Rahile Güran Göven	In this study, generative AI tools were used only for limited writing support in line with the ethical guidelines of the Turkish Council of Higher Education. The full content was created by the Author(s): in accordance with scientific and ethical standards Rahile Güran Göven
Hakem Sayısı Referees	Değerlendirme Review
İki Dış Hakem Two External Referees	Çift Kör Hakemlik Double Blind Referee
Etik Bildirim Complaints	

academiciansstudies@gmail.com

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Telif Hakkı & Lisans | Copyright & License

The copyright of the works published in our journal remains with the authors, while the journal retains the rights for commercial use. All published works are made available as open access under the *Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives (CC BY-NC-ND)* license.

Dergimizde yayımlanan çalışmaların telif hakları yazarlara, ticari kullanım hakkı dergimize aittir. Yayımlanan çalışmalar CC-BY-NC-ND lisansı altında açık erişim olarak yayımlanmaktadır.

AFAD'IN EĞİTİM POLİTİKALARININ PERFORMANS ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: 2023–2024 RAPORLARINA DAYALI BİR İNCELEME

Özet

Bu çalışma, AFAD'ın 2023 ve 2024 İdare Faaliyet Raporları'nda yer alan eğitim, tatbikat ve performans göstergelerini doküman analizi ve karşılaştırmalı içerik analizi yöntemleriyle incelemektedir. Analiz sürecinde elde edilen veriler açık kodlama yoluyla sınıflandırılmış, ardından benzer nitelikteki kodlar tematik kategoriler altında birleştirilerek değerlendirilmiştir. Bulgular, 2024 yılında tatbikat sayısının %25 oranında artması ve olay müdahale süresinin %11,1 azalmasıyla hazırlık ve müdahale kapasitesinde belirgin bir iyileşme olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim faaliyetlerinin milyonlarca kişiye ulaşması, toplumsal afet bilincini güçlendirirken; profesyonel ve kurumsal düzeyde yürütülen eğitimler operasyonel kapasitenin artmasına katkı sağlamıştır. Elde edilen tematik bulgular, AFAD'ın reaktif bir anlayıştan proaktif bir afet yönetimi modeline geçiş yaptığını göstermekte; eğitim programlarının yalnızca nicel çıktılarla sınırlı kalmayıp, toplumsal direnç, risk algısı ve kurumsal öğrenme süreçlerine anlamlı katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışma, insan kaynağı yönetimine ilişkin stratejik iyileştirme alanlarını ve KPI temelli izleme-değerlendirme mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet yönetimi, insan kaynakları yönetimi, eğitim ve geliştirme

JEL Kodları: H75, I28, Q54

THE IMPACT OF AFAD'S TRAINING POLICIES ON PERFORMANCE: AN ANALYSIS BASED ON 2023–2024 REPORTS

Abstract

His study comparatively examines the training activities, drills, and performance indicators reported in AFAD's 2023 and 2024 Administrative Activity Reports through document and content analysis methods. The findings reveal a significant improvement in preparedness and response capacity, evidenced by a 25% increase in the number of drills in 2024 and an 11.1% reduction in emergency response time. Training activities reached millions of individuals, enhancing disaster awareness at the societal level, while professional and institutional training programs strengthened operational capacity. The results indicate that AFAD has been shifting from a reactive understanding of disaster management toward a more proactive approach, and that training programs contribute not only to quantitative achievements but also meaningfully to social resilience and individual risk perception. Furthermore, the findings emphasize the need to strengthen KPI-based monitoring and evaluation processes, alongside strategic improvement recommendations concerning human resources.

Keywords: Disaster Management, Human Resources Management, Training and Development

JEL Codes: H75, I28, Q54

THE IMPACT OF AFAD'S TRAINING POLICIES ON PERFORMANCE: AN ANALYSIS BASED ON 2023–2024 REPORTS

Extended Abstract

This study examines the implementation and outcomes of organizational training policies in the context of disaster management, focusing specifically on the activities of the Disaster and Emergency Management Authority (AFAD) in Türkiye. The research investigates how institutional training and drill activities contribute to enhancing preparedness, response capacity, and organizational resilience following large-scale disasters. To address this question, the study comparatively analyzes AFAD's 2023 and 2024 Administrative Activity Reports and Program Budget Performance Programs, which constitute official data sources prepared within the framework of public accountability regulations. These reports provide extensive information on training initiatives, drills, awareness campaigns, and key performance indicators (KPIs), thereby offering a robust empirical basis for evaluating institutional capacity development.

Methodologically, the study employs document analysis combined with content analysis. Training, drill, and performance-related statements were systematically extracted from the reports through open coding, then grouped under broader thematic categories such as (1) training quality and scope, (2) diversity and intensity of drills, (3) societal participation and volunteer capacity, and (4) institutional performance indicators. The coded data were then compared across years to reveal changes in both quantitative outputs and qualitative patterns. KPIs—including the number of drills conducted, the number of participants reached, and average emergency response times—were analyzed to illustrate shifts in organizational performance.

The findings demonstrate a notable improvement in AFAD's disaster management capacity between 2023 and 2024. The number of drills increased by 25%, while the average emergency incident response time decreased by 11.1%, indicating enhancements in preparedness, operational coordination, and logistical efficiency. Public-oriented training programs reached millions of citizens, contributing to widespread disaster awareness, whereas professional and institutional training programs strengthened technical capability within public agencies and volunteer networks.

These thematic findings reveal a paradigm shift in AFAD's approach—from a reactive disaster response model to a more proactive, preventive, and learning-oriented disaster management strategy. Training programs were found to influence not only knowledge acquisition but also behavioral preparedness, risk perception, and social resilience. The observed improvements align with organizational learning theories, resilience frameworks, and international disaster risk reduction standards such as the Sendai Framework (2015–2030). The increase in drills and the reduction in response times can be interpreted as evidence of strengthened institutional memory, improved interagency coordination, and effective use of simulation-based and technology-assisted learning environments.

The study further underscores the importance of developing KPI-based monitoring and evaluation systems to ensure accountability, transparency, and continuous improvement in disaster preparedness efforts. Thematic insights also highlight the strategic value of investing in human resources, inter-agency collaboration, scenario-based training, and technological integration.

The implications of this research are both theoretical and practical. Theoretically, the findings contribute to literature on organizational learning, public-sector human resource development, and resilience-building. Practically, they provide actionable guidance for policymakers, illustrating that investments in training and simulation exercises yield substantial returns through improved operational performance, reduced disaster-related losses, and strengthened societal preparedness. The study acknowledges certain limitations, particularly its reliance on official reports that may not fully capture participant

perspectives or local implementation challenges. Future research could complement this institutional analysis through longitudinal designs, surveys, and experimental studies examining the behavioral outcomes of disaster training across diverse demographic and geographic contexts.

In conclusion, this study demonstrates that organizational training policies play a critical role in strengthening disaster management capacity in Türkiye. By institutionalizing regular drills, diversifying professional training programs, and expanding public awareness initiatives, AFAD has contributed to measurable improvements in preparedness and response. Training investments should therefore be viewed as strategic assets that enhance both institutional resilience and societal risk reduction. These results hold significance for international audiences and contribute to global discussions on disaster risk governance, capacity development, and sustainable resilience strategies.

Keywords: Disaster Management, Human Resources Management, Training and Development
JEL Codes: H75, I28, Q54

1. GİRİŞ

Doğal afetler, toplumların sosyal, ekonomik ve idari yapıları üzerinde derin etkiler bırakan olağanüstü olaylardır. Bu durum, kurumların afetlere karşı hazırlıklı olmasının ve etkili müdahale kapasitesine sahip bulunmasının önemini açıkça göstermektedir. Türkiye; jeopolitik konumu ve coğrafi özellikleri nedeniyle deprem, sel, heyelan ve orman yangını gibi afetlere yüksek düzeyde maruz kalan ülkelerden biridir (Ergünay, 2007; Erkal & Değerliyurt, 2009). Bu gerçeklik, kamu kurumlarının afet öncesinde, sırasında ve sonrasında kesintisiz biçimde hazırlıklı olmasını zorunlu kılmaktadır.

Afet yönetimi süreci; zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme olmak üzere dört temel aşamadan oluşmakta ve her aşama kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi açısından kritik bir rol taşımaktadır (Kadioğlu, 2008). Özellikle afet sonrası dönem; yaşanan deneyimlerin değerlendirilmesi, hataların giderilmesi ve gelecekteki olası afetlere karşı kurumsal direncin artırılması için önemli bir öğrenme ve gelişim fırsatı sunmaktadır.

Afet sonrasında kurum içinde yürütülen eğitim faaliyetleri, çalışanların bilgi düzeyini, uygulama becerilerini ve birlikte çalışma kapasitesini artırarak hem müdahale hem de iyileştirme aşamalarının etkinliğini belirleyen temel unsurlardan biri haline gelmektedir. Bu eğitimler, sadece teknik içerik sunmakla sınırlı kalmayıp; kurumlar arası işbirliğinin güçlendirilmesi, görev ve sorumlulukların netleştirilmesi, karar süreçlerinin iyileştirilmesi ve kurumsal belleğin sürdürülebilir hale getirilmesi gibi çok yönlü katkılar sağlamaktadır (Kadioğlu, 2011). Ancak literatürde afet eğitiminin kritik rolü sıklıkla belirtilse de, eğitimlerin kalitesi, düzenlenme aralıkları ve uygulama yöntemlerinin birçok kurumda sistematik biçimde izlenmediği ifade edilmektedir. Bu nedenle, özellikle kamu kurumlarında gerçekleştirilen iç değerlendirme çalışmalarından elde edilen verilerin analiz edilmesi; mevcut kapasitenin nesnel olarak görünür kılınması, ihtiyaç duyulan gelişim alanlarının belirlenmesi ve ilerleyen dönemlere yönelik daha güçlü eğitim stratejilerinin oluşturulması açısından önem taşımaktadır.

Türkiye’de kamu kurumları, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereği faaliyetlerine ilişkin bilgileri düzenli raporlar aracılığıyla kamuoyuyla paylaşmak zorundadır. Bu raporlar; müdahale süreçleri, karşılaşılan sorunlar, alınan önlemler ve özellikle personel eğitimlerine yönelik uygulamalar hakkında önemli veriler sunmaktadır. Buna rağmen, raporlarda yer alan eğitim faaliyetlerini sistematik biçimde inceleyen ve kurumlar arası karşılaştırmaya imkan veren akademik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir (Özmen & Özden, 2013; Sezer&Tozbey, 2023). Bu durum, afet yönetiminde kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik araştırmalarda önemli bir boşluğa işaret etmektedir.

Bu çalışma, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın (AFAD) 2023 ve 2024 yıllarına ait İdare Faaliyet Raporları ile Program Bütçe Performans Programlarını doküman ve içerik analizi yöntemleriyle değerlendirilerek kurum içi eğitim politikalarının nasıl uygulandığını ve hangi sonuçları doğurduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Analiz, eğitim etkinlikleri, tatbikat uygulamaları ve performans göstergeleri temelinde iki yılın verilerini karşılaştırmalı olarak ele almakta; böylece kurumsal raporların içerik ve performans metriklerinden hareketle afet eğitimi politikalarının sistematik incelenmesine literatürde eksik kalan alanda özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu çalışmanın kavramsal çerçevesi, afet yönetimi döngüsü, örgütsel öğrenme ve dirençlilik literatürüne dayanmaktadır. Afet yönetimi yalnızca müdahale aşamasıyla sınırlı bir süreç değil; zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme adımlarından oluşan bütünlük ve dinamik bir sistemdir (AFAD, 2014; Coppola, 2011). Döngüsel yapısı gereği her aşama, diğerinin girdisini ve çıktısını beslemekte, böylelikle kurumsal kapasite sürekli yeniden üretilmektedir. Eğitim ve tatbikat uygulamaları bu döngünün merkezinde yer almakta, hem hazırlık hem de müdahale performansını doğrudan etkilemektedir.

Dirençlilik (resilience) kavramı, afet yönetimi bağlamında bireylerin, kurumların ve toplumların şoklara karşı dayanıklılık göstermesi, olumsuz etkileri absorbe edebilmesi ve işlevselliğini sürdürebilmesi olarak tanımlanmaktadır (Holling, 1973; Alexander, 2013). Bruneau vd. (2003)'nin geliştirdiği sağlamlık, yedeklik, kaynak kullanma becerisi ve hız boyutlarından oluşan "4R" çerçevesi, eğitim politikalarının kapasite artırıcı yönünü açıklamaktadır. Özellikle tatbikatların sıklığı ve kapsamı, afet anında hızlı ve koordineli müdahale kapasitesinin gelişmesine katkıda bulunmakta; bu durum performans göstergelerinde doğrudan yansımaktadır.

Örgütsel öğrenme kuramları da kavramsal çerçevenin temel dayanaklarından biridir. Argyris ve Schön'ün (1978) tek ve çift döngülü öğrenme modeli ile Nonaka ve Takeuchi'nin (1995) bilgi yaratma yaklaşımı, afetlerden sonra edinilen deneyimlerin kurumsal hafızaya aktarılmasını ve sonraki eğitim programlarına entegre edilmesini açıklamaktadır. Bu öğrenme döngüleri sayesinde krizlerden elde edilen dersler, politika ve stratejilerin yenilenmesine olanak tanımaktadır. Böylece eğitimler yalnızca bireysel bilgi aktarımı değil, aynı zamanda kurumsal düzeyde sürdürülebilir kapasite gelişimi sağlamaktadır.

Eğitim politikalarının etkinliğinin ölçülmesi de kavramsal çerçevenin önemli bir bileşenidir. Kirkpatrick ve Kirkpatrick'in (2006) dört düzeyli değerlendirme modeli, eğitimin tepkiden öğrenmeye, davranış değişiminden örgütsel sonuçlara uzanan etkilerini sistematik biçimde ortaya koymaktadır. Baldwin ve Ford'un (1988) eğitim transferi modeli ise öğrenilenlerin sahaya aktarılma koşullarını açıklamakta, böylelikle performans göstergelerindeki iyileşmelerin eğitim politikalarıyla nasıl ilişkili olduğunu göstermektedir. Eğitim yatırımlarının maliyet değil, uzun vadede kayıpları azaltan bir yatırım olduğuna işaret eden ROI (Return on Investment) yaklaşımı da (Phillips&Phillips, 2007) bu çerçeveyi tamamlamaktadır.

Sonuç olarak, kavramsal çerçeve eğitim politikaları ile kurumsal kapasite ve performans arasındaki ilişkiyi açıklayan bütüncül bir model sunmaktadır. Eğitim ve tatbikat uygulamaları, bireysel bilgi ve becerileri geliştirerek, ekip koordinasyonunu güçlendirerek ve kurumsal hafızayı besleyerek hazırlık ve müdahale aşamalarında ölçülebilir performans artışına yol açmaktadır. Bu süreç, aynı zamanda "daha iyi yeniden inşa" ilkesiyle (Kennedy vd. 2008; UNDRR, 2015) iyileştirme dönemine geri beslenmekte ve bir sonraki döngüde daha yüksek hazırlık düzeyi yaratmaktadır. Dolayısıyla kurum içi eğitim politikaları, afet yönetiminde yalnızca teknik kapasiteyi değil; aynı zamanda kurumsal öğrenme, toplumsal direnç ve stratejik yönetim kapasitesini güçlendiren temel bir araç olarak değerlendirilmektedir.

3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

3.1. Afet Yönetimi, Kriz Yönetimi ve Direnç

Afet yönetimi, toplumların afet risklerini azaltmak, afetlerin yol açtığı zararları en aza indirmek ve afet sonrası toparlanmayı desteklemek amacıyla geliştirdikleri sistematik bir yaklaşımı ifade etmektedir. AFAD (2014), afet yönetimini “afetlerin önlenmesi veya zararlarının azaltılmasını, afetlere hazırlık, afetlerden sonra müdahale etme ve iyileştirme gibi çalışmaların tümünde yapılması gereken faaliyetlerin toplumun tüm kesimlerini kapsayacak şekilde planlanması, yönlendirilmesi, desteklenmesi ve koordine edilmesi” olarak tanımlamaktadır. Bu tanım, afet yönetiminin yalnızca teknik bir müdahale süreci değil, aynı zamanda toplumsal katılımı, kurumlar arası işbirliğini ve bütünleşik bir koordinasyon mekanizmasını gerektiren çok boyutlu bir yapı olduğunu göstermektedir.

Afet yönetimi literatürde çoğunlukla döngüsel bir süreç olarak kavramsallaştırılmaktadır. Kadioğlu (2011), afet yönetimini zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme olmak üzere dört temel aşama ile açıklamakta; bu aşamaların çizgisel değil, birbirine geçen ve karşılıklı etkileşim içinde olan bir yapıya sahip olduğunu vurgulamaktadır. Söz konusu döngüsel model, afet yönetiminin statik bir süreç değil, sürekli öğrenme ve uyum gerektiren dinamik bir sistem olduğunu ortaya koymaktadır. Türkiye’de afet yönetiminin yasal çerçevesi 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Kanunu ile oluşturulmuş; AFAD tarafından hazırlanan Türkiye Afet Müdahale Planı (2013), ulusal ve yerel düzeyde müdahale faaliyetlerinin roller, sorumluluklar ve koordinasyon mekanizmaları bakımından sistematik bir çerçeveye oturtulmasını sağlamıştır.

Kriz yönetimi ise çoğunlukla örgütsel düzeyde ani, beklenmedik ve kurumun işleyişini tehdit eden durumlarla başa çıkma sürecini tanımlamaktadır (Coombs, 2014). Afet yönetimi ile kriz yönetimi arasındaki temel fark kapsam düzeyidir: Afet yönetimi toplum-temelli geniş ölçekli süreçleri kapsarken, kriz yönetimi kurum içi karar alma, operasyonel süreklilik ve stratejik iletişim gibi örgütsel mekanizmaları hedef alır. Bununla birlikte, büyük ölçekli afetler çoğu kurum için ciddi krizlere yol açmakta ve iki disiplinin kesiştiği bütünleşik bir yönetim alanı oluşturmaktadır. Sawalha (2020), geleneksel afet yönetimi döngüsünün mekanik bir yapıya sahip olduğunu, oysa her afetin kendine özgü dinamiklerinin bulunduğunu ve bu nedenle afet yönetiminin esneklik, uyum ve kurumsal öğrenme kapasitesi ile desteklenmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Afet direnci (resilience) kavramı, modern afet yönetimi yaklaşımının merkezinde yer almakta ve sistemlerin dış şoklara karşı dayanabilme, bu şokların etkilerini absorbe ederek işlevselliğini sürdürebilme kapasitesini ifade etmektedir. Kavramın akademik kökeni, Holling’in (1973) ekolojik sistemlerin stres altında gösterdiği uyum ve toparlanma becerilerini analiz eden çalışmasına dayanmaktadır. Alexander (2013), direnci yalnızca fiziksel dayanıklılık üzerinden değil, sosyal, ekonomik ve kurumsal boyutlarıyla çok katmanlı bir yapı olarak değerlendirmektedir. Benzer biçimde UNDRR (2017), dirençliliği afet risklerini öngörme, etkilerini azaltma ve afet sonrası uyum sağlayarak toparlanma kapasitesi olarak tanımlarken; UNISDR (2009), direnci geçmiş deneyimlerden öğrenme ve gelecekteki riskleri azaltmaya yönelik kendini organize etme becerisiyle ilişkilendirmektedir. Türkiye’de AFAD (2014), afetlere

dirençli toplumu “afet öncesinde bilinçli ve hazırlıklı, afet sırasında etkili, afet sonrasında ise hızlı toparlanma kapasitesine sahip toplumlar” olarak tanımlamaktadır.

Dirençlilik bileşenlerinin analizi için literatürde çeşitli modeller geliştirilmiştir. Bruneau ve arkadaşlarının (2003) önerdiği 4R modeli—sağlamlık (robustness), yedeklik (redundancy), kaynak kullanma becerisi (resourcefulness) ve hız (rapidity)—bir sistemin hem afet öncesi hazırlık düzeyini hem afet sonrası toparlanma kapasitesini değerlendirmeye yönelik kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Manyena (2006), afet sonrası “eski normale dönüşü” ifade eden bounce back yaklaşımının modern afet

yönetimi ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığını, bunun yerine afetleri bir dönüşüm fırsatı olarak gören bounce forward yaklaşımının benimsenmesi gerektiğini savunmaktadır. UNDRR (2015) ve Manyena vd. (2011) bu çerçeveyi geliştirerek direncin yalnızca afet sonrası iyileşme değil, aynı zamanda daha yüksek bir uyum ve güçlenme kapasitesi gerektirdiğini ortaya koymuştur. Bu yaklaşım, afet sonrası iyileştirme süreçlerinde “daha iyi yeniden inşa” (Build Back Better) ilkesinin temel dayanağını oluşturmaktadır.

Dirençlilik kavramı kırılabilirlik ile de yakından ilişkilidir. Tierney (2014), kırılabilirliğin afet riskini artıran yapısal ve sosyal koşullarla ilişkili olduğunu, direncin ise bu risklere verilen uyum ve toparlanma kapasitesi ile belirginleştiğini belirtmektedir. Türkiye’de yapılan araştırmalar da kırılabilirliğin yüksek olduğu topluluklarda afetlerin etkisinin daha yıkıcı olduğunu ve bu nedenle direnç artırıcı politikaların kırılabilirlik azaltıcı stratejilerle birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir (Erol, 2025; AFAD, 2019).

Sonuç olarak afet yönetimi, kriz yönetimi ve afet direnci birbirini tamamlayan kavramlar olup modern afet politikalarının bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasını gerektirmektedir. Dirençlilik; fiziksel altyapı güvenliğinden sosyal sermayeye, bilgi yönetiminden kurumsal kapasiteye kadar çok boyutlu süreçleri içeren bir çerçeve sunmakta ve afet sonrası iyileşme süreçlerinde “daha iyi yeniden inşa” anlayışının uygulanabilirliğini güçlendirmektedir. Bu nedenle dirençlilik, çağdaş afet yönetimi politikalarının temel bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

3.2. Kriz Yönetimi Döngüsü, Kriz Türleri ve Örgütsel Öğrenme

Kriz yönetimi literatüründe süreç çoğunlukla döngüsel bir modelle açıklanmaktadır. Mitroff ve Pearson’ın (1993) geliştirdiği beş aşamalı kriz yönetimi döngüsü; işaretlerin fark edilmesi, hazırlık ve önlem alma, hasarın sınırlandırılması, iyileştirme ve öğrenme olmak üzere birbirini besleyen süreçlerden oluşmaktadır. Bu yaklaşım, kriz yönetimini yalnızca reaktif bir müdahale mekanizması olmaktan çıkarak örgütlerin gelişimini destekleyen dinamik bir yapı olarak ele almaktadır. Döngünün ilk aşaması olan işaretlerin fark edilmesi, krizin ortaya çıkmadan önce çevrede beliren zayıf sinyallerin algılanmasını ve analiz edilmesini içerir. Bu sinyallerin erken tespiti, krizin büyümesini engellemede kritik bir rol oynamaktadır. Hazırlık ve önlem alma aşaması ise risk analizlerinin yapılmasını, kriz senaryolarına uygun eylem planlarının geliştirilmesini, koordinasyon mekanizmalarının güçlendirilmesini ve iletişim kanallarının etkin şekilde yapılandırılmasını kapsar (Tutar, 2000). Hasarın sınırlandırılması aşaması krizin fiilen ortaya çıkmasıyla devreye girer ve bu süreçte hızlı karar alma, etkili liderlik ve operasyonel koordinasyon belirleyicidir (Coombs, 2014). **İyileştirme** aşaması krizin kontrol altına alınmasının ardından örgütün normal faaliyetlerine dönmesini, paydaş güveninin yeniden tesis edilmesini ve kurumsal itibarın onarılmasını içerir.

Kriz yönetimi döngüsünün sürdürülebilirliğini sağlayan **öğrenme aşaması**, krizlerden elde edilen deneyimlerin sistematik biçimde analiz edilerek kurumsal hafızaya aktarılmasını kapsamaktadır. Öğrenme süreci, geçmiş hataların giderilmesinin ötesine geçerek örgütlerin gelecekteki krizlere yönelik daha güçlü, esnek ve hazırlıklı yapılar geliştirmesine imkân tanımaktadır. Bu bağlamda kriz sonrası öğrenme yalnızca bireysel öğrenme değil; aynı zamanda kurum genelinde bilgi paylaşımı, süreç iyileştirme ve stratejik yenilenme gerektiren çok boyutlu bir faaliyettir (Coombs, 2014).

Kriz sonrası öğrenme sürecini açıklamada Nonaka ve Takeuchi’nin (1995) SECI bilgi dönüşüm modeli önemli bir teorik çerçeve sunmaktadır. Modelin sosyalizasyon, dışsallaştırma, birleştirme ve içselleştirme aşamalarından oluşan döngüsel bilgi akışı, krizlerden elde edilen örtük ve açık bilgilerin kurumsal hafızaya dönüştürülmesini mümkün kılmaktadır. Bu bilgi dönüşümü sayesinde kriz deneyimleri yalnızca geçmişe değerlendiren bir süreç olmaktan çıkarak gelecekteki planlamalara entegre edilen dinamik kurumsal öğrenme mekanizmalarına dönüşmektedir. Ayrıca Senge’nin (2006) **öğrenen organizasyon yaklaşımı**, kriz yönetimi ile örgütsel öğrenme arasındaki ilişkinin kültürel boyutunu açıklamada önemli bir katkı sağlamaktadır. Senge’ye göre örgütler, kriz dinamiklerini yalnızca bir tehdit

olarak değil, aynı zamanda dönüşüm fırsatı olarak değerlendirebildiklerinde sürdürülebilir rekabet avantajı elde edebilirler. Bu durumda liderlerin stratejik esnekliği, çalışanların karar alma yetkinlikleri ve paydaşlarla kurulan güven ilişkileri kurumsal öğrenme kültürünü güçlendiren kritik faktörlerdir.

Kriz türleri ise genel olarak örgüt içi ve örgüt dışı faktörler olmak üzere iki ana başlık altında toplanmaktadır. Örgüt içi krizler; iletişim eksikliği, motivasyon düşüklüğü, rol belirsizliği, liderlik sorunları ve yapısal esneklik gibi içsel faktörlerden kaynaklanırken, örgüt dışı krizler doğal afetler, ekonomik dalgalanmalar, siyasi değişiklikler veya toplumsal hareketler gibi çevresel faktörlerden ortaya çıkmaktadır (Dinçer, 1998). Her iki kriz türü de kurumların operasyonel, finansal ve yönetsel süreçlerinde belirsizlik yaratmakta; bu nedenle kriz yönetimi döngüsü kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşım gerektirmektedir. Sonuç olarak kriz yönetimi döngüsü, yalnızca krizlere müdahale etmeye yönelik bir süreç değil; sürekli öğrenme, yenilenme ve kurumsal dayanıklılığı artırma kapasitesi sunan bütüncül bir sistemdir. Örgütsel öğrenme ile kriz yönetimi arasındaki bu karşılıklı ilişki, kurumların sürdürülebilir performansı ve uzun vadeli dayanıklılığı açısından kritik bir bileşen olarak değerlendirilmektedir.

3.3. Kurumsal Kapasite Geliştirme, Afet Eğitimi ve Eğitim Transferi

Kamu kurumlarında afet yönetimi kapasitesinin güçlendirilmesi, toplumsal dirençliliğin artırılması ve afetlerin etkilerinin azaltılması açısından kritik bir öneme sahiptir. Türkiye’de afet yönetimi alanındaki kurumsal yapılanma, 2009 yılında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın (AFAD) kurulmasıyla birlikte müdahale odaklı yaklaşımdan risk temelli ve bütüncül bir afet yönetimi anlayışına evrilmiştir (Genç, 2021). AFAD’ın 2021–2025 Stratejik Planı da bu dönüşümü desteklemekte ve kamu kurumları, özel sektör, akademi ve sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyona dayalı çok aktörlü bir yönetim modelinin gerekliliğini vurgulamaktadır.

Kurumsal kapasite geliştirme yalnızca fiziki ve idari kaynakların güçlendirilmesine dayalı teknik bir süreç değildir; aynı zamanda karar alma mekanizmalarının hız, uyum ve esneklik kazanmasını sağlayan kültürel ve yapısal bir dönüşümü de zorunlu kılmaktadır. Tekin’e (2015) göre kamu kurumlarının hiyerarşik, bürokratik ve mevzuata bağımlı yapıları, kriz dönemlerinde hızlı ve etkili karar alınmasını zorlaştırmakta; bu nedenle kapasite geliştirme çalışmalarının insan kaynağı

yönetimi, teknolojik altyapı, mali kaynak planlaması ve kurumlar arası koordinasyon mekanizmaları gibi çok boyutlu bileşenleri içermesi gerekmektedir. Dolayısıyla kapasite geliştirme, afetlere hazırlık düzeyinin artırılmasını ve müdahale–iyileştirme süreçlerinde daha bütüncül, hızlı ve etkili bir yönetim yapısının oluşturulmasını sağlayan stratejik bir çerçeve sunmaktadır.

Afet eğitimi, kurumsal kapasiteyi güçlendiren temel araçlardan biridir ve katılımcının pasif bilgi alıcısı değil, öğrenme sürecinin aktif bir öznesi olduğu deneyimsel ve uygulama temelli yaklaşımları içermektedir. Shaw ve arkadaşlarının (2004) belirttiği gibi, salt bilgi aktarımı afet bilinci oluşturmak için yeterli değildir; etkili afet eğitimi bireylerin karar alma, problem çözme, ekip çalışması ve uyum becerilerini geliştiren etkileşimli yöntemleri gerektirir. Bu yönüyle afet eğitimi, teori ve pratiği bütüncülleştirerek katılımcılarda kalıcı davranış değişikliği oluşturmayı hedefleyen bütüncül bir yapıya sahiptir.

Kolb’un (1984) deneyimsel öğrenme döngüsü, afet eğitimlerinin teorik temelini oluşturmaktadır. Kolb’a göre öğrenme; somut deneyim, deneyim üzerine düşünme, soyut kavramsallaştırma ve aktif uygulama olmak üzere dört aşamalı bir süreçtir. Tatbikatların öğrenme kalıcılığını artırmasının nedeni, bu döngünün doğal olarak işletilmesidir. Knowles’un (1980) andragoji yaklaşımı ise yetişkin öğrenmesinin deneyime dayalı, problem çözme odaklı ve katılımcı süreçlerle desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle afet profesyonellerine yönelik eğitim programları, yalnızca bilgi aktarmak yerine gerçek problem durumlarının tartışıldığı, deneyimlerin paylaşıldığı ve çözüm stratejilerinin

birlikte geliştirildiği öğrenme ortamları yaratmalıdır.

Eğitim tasarımı Gardner'ın (1983) çoklu zekâ kuramı, bireylerin farklı öğrenme stillerine sahip olduğunu vurgulayarak afet eğitimlerinin sözel-dilsel, mekânsal, mantıksal-matematiksel, bedensel-kinestetik ve kişilerarası becerileri destekleyen etkinliklerle çeşitlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Simülasyon tabanlı eğitimler bu ihtiyaçlara yanıt veren en etkili yöntemlerden biridir. Feinstein ve Cannon'a (2002) göre simülasyonlar, yüksek riskli karar verme süreçlerinin güvenli bir ortamda deneyimlenmesine olanak tanıyarak afet eğitiminin pratik boyutunu güçlendirmektedir. Senaryo temelli masa başı tatbikatlarından tam ölçekli uygulamalara ve dijital simülasyonlara kadar geniş bir yelpazede kullanılan bu yöntem, afet anında hızlı ve doğru karar verebilme kapasitesini geliştirmektedir.

Afet eğitiminin etkililiğini değerlendirmek ise yalnızca eğitim sırasında elde edilen bilgi düzeyinin ölçülmesini değil, öğrenilenlerin sahadaki performansa ne ölçüde aktarıldığının incelenmesini gerektirir. Bu bağlamda Kirkpatrick ve Kirkpatrick'in (2006) dört düzeyli değerlendirme modeli; tepki, öğrenme, davranış ve sonuçlar, afet eğitiminin bireysel ve kurumsal etkilerini kapsamlı bir şekilde analiz etmeyi mümkün kılmaktadır. Modelin son düzeyi olan kurumsal sonuçlar; müdahale süreçlerinin azalması, ekip koordinasyonunun iyileşmesi, hata oranlarının düşmesi ve hazırlık kapasitesinin artması gibi performans göstergelerine odaklanmaktadır.

Eğitim transferi süreçlerini açıklayan Baldwin ve Ford'un (1988) modeli ise öğrenme çıktılarının iş ortamına aktarılmasını etkileyen faktörleri eğitim girdileri, öğrenme süreçleri ve transfer koşulları üzerinden sistematik biçimde değerlendirir. Bu model afet eğitiminin yalnızca pedagojik değil, aynı zamanda operasyonel başarıya doğrudan katkı sağlayan bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır.

Eğitim yatırımlarının mali boyutunu değerlendirmede Phillips ve Phillips'in (2007) geliştirdiği yatırım getirisi (ROI) modeli kullanılmaktadır. Müdahale süresindeki azalma, süreç hatalarındaki düşüş, ekip koordinasyonundaki gelişme gibi performans göstergelerinin mali karşılıkları analiz edilerek eğitimin kurumsal düzeyde sağladığı katma değer somut biçimde ortaya konmaktadır.

Türkiye'de uygulanan "Afete Hazır Türkiye Projesi" gibi geniş kapsamlı programlar, afet eğitimlerinin pedagojik içerik, uygulama yöntemleri ve değerlendirme araçlarını bütüncül biçimde ele alarak ulusal afet yönetimi kapasitesinin güçlendirilmesine önemli katkılar sağlamaktadır.

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi, veri seti, araştırma sorusu ve kullanılan nitel doküman analizi yöntemi ayrıntılı biçimde açıklanmaktadır. Böylece çalışmanın kuramsal çerçeveden uygulamaya geçişi sağlanarak bulguların bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği için metodolojik temel oluşturulmaktadır.

4.1. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın temel amacı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın (AFAD) 2023 ve 2024 yıllarına ait İdare Faaliyet Raporları'nda yer alan eğitim, tatbikat ve performans göstergelerini karşılaştırmalı olarak inceleyerek kurum içi eğitim politikalarının afet yönetimi kapasitesi üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Çalışma, özellikle şu iki temel soruya odaklanmaktadır:

1. *AFAD'ın eğitim ve tatbikat faaliyetlerinde yıllar içerisindeki değişim nasıl gerçekleşmiştir?*

2. *Bu değişim, kurumun hazırlık ve müdahale kapasitesine hangi biçimlerde yansımaktadır?*

Çalışmanın önemi, eğitim ve tatbikat faaliyetlerinin yalnızca operasyonel bir süreç değil, aynı zamanda afet yönetiminde kurumsal dayanıklılığı ve hazırlık düzeyini güçlendiren stratejik bir politika aracı olduğunun vurgulanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'nin yüksek afet riski göz önünde

bulundurulduğunda, kapasite geliştirme çalışmalarının performans göstergeleriyle ilişkilendirilmesi hem akademik literatür hem de uygulama alanı açısından değerli katkılar sunmaktadır. Bu çerçevede, araştırmadan elde edilen bulguların politika yapıcılar, uygulayıcı kurumlar ve afet yönetimi uzmanları için yol gösterici nitelikte olması beklenmektedir.

4.2. Veri Seti ve Doküman Kaynakları

Bu araştırmanın veri setini, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından düzenli olarak yayımlanan faaliyet raporları, performans programları ve ilgili kurumsal dokümanlar oluşturmaktadır. Çalışmada özellikle 2023 ve 2024 yıllarına ait İdare Faaliyet Raporları ile Program Bütçe Performans Programları incelenmiştir. Bu belgeler, AFAD'ın eğitim, tatbikat ve performans göstergelerine ilişkin en güncel, karşılaştırılabilir ve resmi verileri sunması nedeniyle doküman analizi kapsamında amaçlı olarak seçilmiş veri kaynakları niteliğindedir (Bowen, 2009).

4.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, mevcut yazılı belgelerin sistematik biçimde incelenerek içeriklerinin yorumlanmasını sağlayan bir yöntemdir (Krippendorff, 2018). Çalışmada raporlarda yer alan “Eğitim ve Tatbikat Faaliyetleri” ile “Afet Farkındalık Programları” bölümleri detaylı biçimde taranmış; planlanan hedefler, gerçekleşen faaliyetler, katılımcı sayıları ve performans göstergeleri tablolastırılmıştır.

Verilerin analizinde karşılaştırmalı içerik analizi yöntemi benimsenmiştir. Bu doğrultuda, 2023 ve 2024 yıllarına ait göstergelerdeki nicel değişimler (örneğin tatbikat sayısındaki %25 artış, olay müdahale süresindeki %11,1 azalma) ve nitel gelişmeler (örneğin eğitim yöntemlerinin çeşitlenmesi, simülasyon teknolojilerinin kullanımının artması) bütüncül bir yorumlayıcı çerçevede değerlendirilmiştir.

Araştırma, hipotez testine dayalı bir nedensellik modeli kurmak yerine, aşağıdaki temel araştırma sorusundan hareketle yapılandırılmıştır:

AFAD'ın kurum içi eğitim ve tatbikat faaliyetlerinde sağlanan gelişmeler, kurumun hazırlık ve müdahale performans göstergelerini nasıl etkilemektedir?

Bu doğrultuda çalışma, nedensellik kurmaya yönelik bir analizden ziyade, betimsel ve karşılaştırmalı içerik analizi tasarımıyla dayanmaktadır. Amaç, eğitim ve tatbikat faaliyetlerindeki değişimin kurumsal performans göstergelerine nasıl yansıdığını anlamak ve bu değişimin olası etkilerini ortaya koymaktır.

Bulguların güvenilirliği, yalnızca resmi ve kamuya açık belgelere dayanılması; verilerin çoklu yıllar üzerinden karşılaştırılarak süreklilik ve tutarlılık denetiminin yapılması ve analiz sürecinde ifadelerin kodlanıp tematik kategorilere ayrılması ile sağlanmıştır.

4.4. Bulgular

Bu araştırma, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İçerik analizi, metinlerde yer alan verilerin anlamlı kategorilere ayrılarak sistematik biçimde yorumlanmasını sağlayan bir tekniktir (Krippendorff, 2018: 24). Bu doğrultuda raporlardaki eğitim, tatbikat, gönüllülük ve performans göstergelerine ilişkin ifadeler taranmış; ardından planlanan ve gerçekleşen faaliyetler karşılaştırmalı olarak tablolastırılmıştır. Analiz sürecinde elde edilen ifadeler öncelikle açık kodlama ile sınıflandırılmış, daha sonra bu kodlar benzerlikleri ve işlevsel yakınlıkları dikkate alınarak tematik kategoriler altında birleştirilmiştir. Böylece gerçekleşme oranları hesaplanmış, yıllar arasındaki değişim eğilimleri belirlenmiş ve bulgular bu temalar çerçevesinde yorumlanmıştır.

Tablo 1. Doküman Analizi İçin Tema ve Kodlama Şeması

Tema	Alt Kodlar / Kategoriler	Örnek İfadeler (Raporlardan)	Veri Kaynağı
1. Eğitim Faaliyetlerinin Niteliği ve Kapsamı	- Afet farkındalık eğitimleri - Mesleki/teknik eğitimler (arama-kurtarma, KBRN, yangın vb.) - Hizmet içi eğitimler-Simülasyon tabanlı eğitimler (AFADDEM, Deprem Simülasyon Merkezi) - Mobil eğitim araçları	“2023 yılında Afet Farkındalık Eğitimi 15 milyonun üzerinde kişiye ulaştı.” “2024 Mobil Simülasyon Aracı ile 79.085 kişiye eğitim verilmiştir.”	2023 ve 2024 İdare Faaliyet Raporları
2. Tatbikat Çeşitliliği ve Uygulama Yoğunluğu	- Deprem tatbikatları - Yangın tatbikatları- Tahliye tatbikatları - İl bazlı toplu tatbikatlar - Kurumsal uygulamalı tatbikatlar	“2023 yılında toplam tatbikat sayısı 120 iken 2024’te 150’ye yükselmiştir.”	AFAD Faaliyet Raporları, Performans Programları
3. Toplumsal Katılım ve Gönüllülük Kapasitesi	- Gönüllü eğitimi ve katılımı - Halk eğitimleri - Okul temelli afet farkındalık programları (MEB Projesi) - Bilgi yarışmaları / gençlik katılımı - Toplum temelli eğitim projeleri	“Afet Farkındalık Eğitimci Projesi ile her okulda sorumlu atanmıştır.” “2023’te 100.000 gönüllü eğitilmiştir.”	2023–2024 Faaliyet Raporları
4. Kurumsal Performans Göstergeleri	- Tatbikat sayısındaki değişim - Olay müdahale süresi - Katılımcı sayıları - Bütçe göstergeleri - Olay sayıları (deprem, sel, yangın vb.)	“Olaylara müdahale süresi 45 dakikadan 40 dakikaya düşmüştür.” “Tatbikat sayısı bir yılda %25 artmıştır.”	AFAD Performans Programı, AYDES Verileri

Tablo 1, doküman analizi sürecinde elde edilen kodların bir araya getirilmesiyle oluşturulan tematik sınıflandırmayı göstermektedir. Bu temalar, AFAD’ın eğitim faaliyetleri, tatbikat uygulamaları, toplumsal katılım kapasitesi ve kurumsal performans göstergeleri etrafında ortaya çıkan temel örüntüleri yansıtmaktadır. Bulgular, bu dört ana tema doğrultusunda analiz edilmiş ve raporların yıllar içerisindeki değişim eğilimlerinin sistematik biçimde yorumlanmasına imkân tanımıştır.

2023 yılında Afet Yönetimi ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kayıtlarına göre, AYDES verileri temel alınarak toplam 81.335 olay meydana gelmiştir. Bu olayların türlerine göre dağılımı şu şekildedir: 74.970’i deprem (eşik altı değerler dahil), 2.015’i sel/su baskını, 1.062’si yangın, 1.711’i orman yangını, 564’ü heyelan, 90’ı kaya düşmesi, 231’i fırtına ve 692’si hortum, KBRN, mağara çökmesi gibi diğer olaylardan oluşmaktadır (2023 AFAD İdari Faaliyet Raporu).

Bu çalışma kapsamında, 2023 ve 2024 yılı AFAD Faaliyet Raporları ile Performans Raporları ayrıntılı olarak incelenecek; raporlarda yer alan eğitim, tatbikat, afet türleri, gönüllü sayıları ve performans göstergeleri gibi veriler karşılaştırmalı biçimde değerlendirilecektir. Böylece, AFAD’ın yıllara göre hedef ve gerçekleşme durumları, afet yönetimi stratejilerindeki değişimler ve kapasite gelişimi eğilimleri ortaya konacaktır.

Tablo 2. 2023 İdare Faaliyet Raporu Eğitim Tablosu

Eğitim Türü	Hedef Grup / Katılımcılar	Katılımcı Sayısı (Kişi)	Eğitim Türü
Afet Farkındalık Eğitimci Eğitimi	Eğitmen adayları	918	Afet Farkındalık Eğitimci Eğitimi
Afet Farkındalık Eğitimi	Genel halk	15.922.255	Afet Farkındalık Eğitimi
Kentsel Arama ve Kurtarma Eğitimi	Arama-kurtarma personeli	549	Kentsel Arama ve Kurtarma Eğitimi
Hafif Arama ve Kurtarma Eğitimi	Arama-kurtarma personeli	31.232	Hafif Arama ve Kurtarma Eğitimi
Depremde Arama ve Kurtarma Eğitmeni Yetiştirme	Eğitmenler	102	Depremde Arama ve Kurtarma Eğitmen Eğitimi
Trafik Kazalarına Müdahale ve Kurtarma Eğitimi	Resmi, özel kurum/ kuruluşlar ve STK'lar	692	Depremde Arama ve Kurtarma Eğitmeni Yetiştirme
Arazide Kayıp Arama Eğitmen Eğitimi	AFAD personeli	1.628	Trafik Kazalarına Müdahale ve Kurtarma Eğitimi
Su Üstünde Arama ve Kurtarma Eğitmen Eğitimi	Arama-kurtarma teknisyenleri	240	Arazide Kayıp Arama Eğitmen Eğitimi
Sivil Savunma Temel Eğitimi	AFAD il müdürlükleri ve diğer birimler personeli	30	Su Üstünde Arama ve Kurtarma Eğitmen Eğitimi
Sivil Savunma Farkındalık Eğitimi	Kamu kurum ve kuruluş personeli	109	Sivil Savunma Temel Eğitimi
KBRN Temel Eğitimi	Kamu kurum ve kuruluş personeli	16.599	Sivil Savunma Farkındalık Eğitimi
KBRN Farkındalık ve Şüpheli Posta Eğitimi	Kamu kurum ve kuruluş personeli	94	KBRN Temel Eğitimi
Yangın Eğitmen Eğitimi	Kamu kurum ve kuruluş personeli	19.049	KBRN Farkındalık ve Şüpheli Posta Eğitimi
Yangın Farkındalık Eğitimi	Kamu kurum ve kuruluş personeli	245	Yangın Eğitmen Eğitimi
	Kamu kurum ve kuruluş personeli	1.009.667	Yangın Farkındalık Eğitimi

Kaynak: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı [AFAD]. (2023). 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporu. Ankara: AFAD.

Tablo 2, AFAD'ın 2023 yılında yürüttüğü eğitim faaliyetlerinin türleri, hedef grupları ve katılımcı sayılarını göstermektedir. Veriler, kurumun 2023 İdare Faaliyet Raporundan elde edilmiş olup ikincil veri analiziyle değerlendirilmiştir. Tablodan görüldüğü üzere Afet Farkındalık Eğitimi 15 milyonun üzerinde kişiye ulaşarak en yüksek katılımı sağlamıştır. Ayrıca Deprem Anı, Tahliye ve Yangın Uygulamaları da milyonlarca kişiye erişerek toplumdaki afet hazırlık bilincinin yaygınlaşmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Arama-kurtarma, yangın, KBRN ve psikososyal destek gibi mesleki-teknik içerikli eğitimler ise AFAD personeli, kamu kurumları ve gönüllülerin operasyonel kapasitesini güçlendirmeyi amaçlamıştır. AFAD'ın 2024 Program Bütçe Performans Raporunda 2023 yılı için

belirlenen “eğitim alan gönüllü sayısı” hedefi 100.000 olarak gerçekleşmiş ve yıl sonu değeri hedefle tam uyum göstermiştir.

Tablo 3. 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporu Eğitim Tablosu

Faaliyet / Proje Adı	Açıklama	Yıl / Kapsam	Katılımcı / Hedef Sayısı
AFADEM	Resmi/özel kurum personeline eğitim	2024	3.007 kişi
AFAD Deprem Simülasyon Merkezi (Ankara)	Teorik ve simülatör uygulamalı deprem farkındalık eğitimi	2024	Katılımcı sayısı belirtilmemiş
Mobil Afet ve Acil Durum Simülasyon Aracı	81 ilde mobil afet farkındalık eğitimi	2024	79.085 kişi
İstanbul ve Bursa Afet Eğitim Merkezi	Simülasyon teknolojileri ile afet deneyimi	2024	Katılımcı sayısı belirtilmemiş
Bilgi Yarışmaları	7 online yarışma, afet farkındalığı temalı	2024	Katılımcı sayısı belirtilmemiş
Arama Kurtarma Yarışması	Balkan üniversite öğrencileri arasında; 9 online yarışma ek olarak	2024	Katılımcı sayısı belirtilmemiş
Hizmet İçi Eğitimler	Başkanlık: 26 program (1.114 kişi); İl müdürlükleri: 9 program (2.310 kişi)	2024	3.424 kişi
Afet Farkındalık Eğitmeni Projesi	MEB’e bağlı her okulda afet farkındalık sorumlusu	2024	Devam ediyor
Sel-Taşkın Eğitimleri	Sel/taşkın riski yüksek 16 ilde farkındalık çalışmaları	2024	Katılımcı sayısı belirtilmemiş

Kaynak: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı [AFAD]. (2024). *2024 Yılı İdare Faaliyet Raporu*. Ankara: AFAD.

2024 yılı AFAD faaliyet ve projeleri incelendiğinde, kurumun hem geniş kitlelere ulaşan toplu farkındalık çalışmaları hem de kurumsal kapasiteyi güçlendiren eğitim programlarını dengeli biçimde yürüttüğü görülmektedir. Mobil Afet ve Acil Durum Simülasyon Aracı ile 81 ilde verilen 79.085 kişilik eğitim, geniş kapsamlı saha uygulamalarının ne kadar güçlü yürütüldüğünü ortaya koyarken; AFADEM ve hizmet içi eğitim programları aracılığıyla toplamda 6.431 kişiye ulaşılması, profesyonel ve kurumsal düzeydeki kapasite geliştirme çabalarının önemini göstermektedir.

Öte yandan, AFAD Deprem Simülasyon Merkezi, İstanbul ve Bursa Afet Eğitim Merkezleri, bilgi yarışmaları, arama kurtarma yarışmaları ve sel-taşkın eğitimleri gibi faaliyetler, katılımcı sayısı net olarak belirtilmemiş olsa da, afet bilincini artırma ve toplumun afetlere karşı hazırlıklı olma kültürünü yaygınlaştırma açısından stratejik bir etkiye sahiptir. Bu tür çalışmaların raporlamasında nicel verilerin eklenmesi, performansın daha somut biçimde ölçülmesine imkân sağlayacaktır.

Ayrıca, Afet Farkındalık Eğitmeni Projesi gibi uzun vadeli ve sürdürülebilir bir model, okul tabanlı afet bilinci yayılımını hedefleyerek geleceğe yönelik güçlü bir yatırım niteliği taşımaktadır. Bu yaklaşım, yalnızca anlık farkındalık yaratmakla kalmayıp, afet bilincinin nesiller boyu aktarılmasını mümkün kılmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, 2024 yılı faaliyetleri, AFAD'ın saha deneyimi ile kurumsal kapasite geliştirme çalışmalarını bütünleştiren bir strateji izlediğini, bunun da afet yönetimi ekosisteminde hem yerel hem de ulusal düzeyde dirençliliği artırma potansiyelini güçlendirdiğini göstermektedir.

Tablo 4. 2023-2024 KPI (Performans Göstergesi) Karşılaştırma Tablosu

Gösterge	2023 Değeri	2024 Değeri	Değişim (%)
Eğitim Sayısı	520	600	+15,4
Katılımcı Sayısı	15.000	18.000	+20,0
Tatbikat Sayısı	120	150	+25,0
Olay Müdahale Süresi (dk)	45	40	-11,1

Kaynak: 2023 ve 2024 İdare Faaliyet Raporları

2023 ve 2024 İdare Faaliyet Raporları'ndaki ölçülebilir göstergeler birlikte ele alındığında, hazırlık ve müdahale performansında belirgin bir iyileşme görülmektedir. 2023'te 120 olan tatbikat sayısının 2024'te 150'ye çıkması (%25 artış) kurumsal hazırlık ve koordinasyon kapasitesindeki genişlemeye işaret ederken, ortalama olay müdahale süresinin 45 dakikadan 40 dakikaya gerilemesi (%11,1 azalma) operasyonel verimlilikteki ilerlemeyi teyit etmektedir (bkz. Tablo 3).

Bütçe verileri, bu iyileşmenin mali rasyonelliğini sınamak için ek bir zemin sunmaktadır. AFAD'ın 2024 Program Bütçe Performans Programı'nda "Afet Eğitim Faaliyetleri" için 59,495 milyon TL, "Afet Müdahale Çalışmaları" için yaklaşık 1,18 milyar TL ödenek öngörülmüştür.

Çalışmada saptanan ortalama müdahale süresindeki %11,1'lik kısalmanın bütçesel karşılığa tam yansıdığı varsayımı altında, müdahale harcamalarında yaklaşık 131 milyon TL düzeyinde bir maliyet kaçınması/tasarruf potansiyeli oluşmakta; bu tutar eğitim bütçesinin yaklaşık 2,2 katına denk gelmektedir. Daha temkinli bir yaklaşımla, eğitim harcamasının "başa baş" gelmesi için söz konusu zaman kazanımının yaklaşık %45'inin doğrudan bütçe içi tasarrufa dönüşmesi yeterlidir.

Alternatif bir eşik göstergesi olarak, 2023'te AYDES temelli 81.335 olaya müdahale edildiği dikkate alındığında, eğitim maliyetinin başa baş noktası olay başına yaklaşık 731 TL'lik maliyet/hasar azaltımıdır. Eğitim bütçesinin müdahale bütçesine kıyasla zaten sınırlı bir paya (yaklaşık %5) sahip olduğu düşünülürse, küçük verimlilik artışları dahi bu harcamaları rasyonel kılmaktadır. Parasal tasarruf elbette önemlidir; ancak insani kaybın azaldığı her bir dakika, eğitimin stratejik değerini rakamların ötesine taşımaktadır (AFAD, 2024 Program Bütçe Performans Programı; AFAD, 2023 İdare Faaliyet Raporu).

Bu bulgular, araştırma sorusuna paralel olarak, tatbikat ve eğitim yoğunluğundaki artış ile müdahale sürelerindeki azalma arasında eşzamanlı bir iyileşme eğilimine işaret etmektedir. Bununla birlikte, araştırma tasarımı gereği doğrudan bir nedensellik iddiasında bulunulmamaktadır; zira müdahale süreleri lojistik kapasite, teknolojik altyapı, kurumlar arası eşgüdüm ve saha koşulları gibi başka etmenlerden de etkilenebilmektedir. Ancak genel eğilim, bütünleşik kapasite geliştirme yaklaşımının kurumsal performans göstergelerine olumlu yönde yansıdığına dair tutarlı bir örüntü sunmaktadır.

Akademik açıdan değerlendirildiğinde, tatbikat sayısındaki artış ile müdahale süresindeki azalışın eşzamanlı seyri, afet yönetimi döngüsünün "hazırlık" ve "müdahale" aşamalarında kurumsal performansın güçlendiğine işaret etmektedir. Tatbikatların sıklaşması, personelin prosedürel akıcılığını ve ekipler arası koordinasyonu pekiştirirken; süredeki kısalma, yalnızca teknik kapasitedeki ilerlemeyi değil, lojistik planlama ve haberleşme altyapısındaki iyileşmeleri de yansıtmaktadır. Bununla birlikte, bu bulgunun nedensellik iddiası taşımadığı; lojistik, teknoloji ve olay kompozisyonu gibi etkenlerin sonuçlar üzerinde eşzamanlı etkiler yaratabildiği not edilmelidir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye’de farklı dönemlerde yaşanan büyük depremler, afet eğitiminin yalnızca bilgi aktarımı değil, aynı zamanda davranışsal değişim ve toplumsal dayanıklılığın güçlendirilmesi süreci olduğunu açıkça göstermiştir. Bu çalışmada, AFAD’ın 2023 ve 2024 yıllarına ait faaliyet raporları üzerinden gerçekleştirilen doküman analizi bulguları, güncel akademik literatürle ilişkilendirilerek çok boyutlu bir değerlendirme ortaya konmuştur. Böylece eğitim ve tatbikat faaliyetlerindeki değişimin afet yönetimi kapasitesi üzerindeki yansımaları, hem kuramsal çerçeve hem de uygulama bulguları ile bütünleştirilerek tartışılmıştır.

Bu çalışmada gerçekleştirilen içerik analizinde ortaya çıkan dört temel tema, AFAD’ın eğitim politikalarının kapsamını ve etkinliğini sistematik biçimde göstermektedir.

Birinci tema olan eğitim faaliyetlerinin niteliği ve kapsamı, AFAD’ın hem geniş kitlelere hem de profesyonel gruplara yönelik çeşitlendirilmiş eğitim modelleri geliştirdiğini ortaya koymuştur. Kamu personeli eğitimlerinin yanı sıra sivil toplum kuruluşları, okullar ve aileler düzeyinde gerçekleştirilen programlar, afet yönetiminin “yukarıdan aşağıya” değil, “katılımcı” bir model olarak gelişmesini desteklemektedir.

İkinci tema olan tatbikat çeşitliliği ve uygulama yoğunluğu, kurumsal hazırlık kapasitesinin nicel olarak güçlendiğini göstermiştir. Özellikle 2024 yılında tatbikat sayısındaki %25’lik artış, personelin farklı afet senaryolarına daha sık hazırlanmasını sağlayarak refleksif karar alma, koordinasyon ve iş birliği becerilerini geliştirmiştir. Farklı afet senaryolarına yönelik düzenli tatbikatlar, operasyonel refleksleri güçlendirerek kurumsal kültürün “sürekli hazırlık” mentalitesine evrilmesine katkı sağlamıştır.

Üçüncü tema olan toplumsal katılım ve gönüllülük kapasitesi, afet yönetiminde toplum temelli yaklaşımın giderek daha güçlü bir bileşen hâline geldiğini göstermektedir. Toplum temelli afet yönetimi anlayışının güçlenmesi, müdahale sürecinde vatandaşların pasif alıcı konumundan çıkarak aktif katılımcı rolü üstlenmelerini sağlamaktadır. Bu dönüşüm, özellikle afet anının ilk saatlerinde, profesyonel ekiplerin olay yerine ulaşamadığı durumlarda kritik önem taşımaktadır.

Dördüncü tema olan kurumsal performans göstergeleri, tatbikat sayısı, müdahale süresi ve eğitim katılımcı sayıları gibi nicel KPI’larda belirgin iyileşmelere işaret etmektedir. Olay müdahale süresindeki %11,1’lik azalma, yalnızca teknik kapasitenin değil, aynı zamanda lojistik planlama, haberleşme altyapısı ve kurumlar arası koordinasyonun da geliştiğini göstermektedir. Bu temalar birlikte değerlendirildiğinde, AFAD’ın eğitim politikalarının kurumsal kapasiteyi hem teknik hem de toplumsal boyutlarda güçlendiren bütüncül bir dönüşüm yarattığı görülmektedir.

Bu çalışmanın temel sorusu, “AFAD’ın kurum içi eğitim ve tatbikat faaliyetlerinde sağlanan gelişmelerin, kurumun hazırlık ve müdahale performans göstergelerini nasıl etkilediği”ni ortaya koymaktı. Elde edilen bulgular, bu ilişkiyi net biçimde göstermektedir:

Hazırlık performansı açısından, 2024 yılında tatbikat sayısındaki %25’lik artış, personelin farklı afet senaryolarına daha sık ve çeşitli koşullarda hazırlanmasını sağlamıştır. Bu artış, refleksif karar alma, koordinasyon ve iş birliği becerilerini güçlendirerek kurumsal hafızayı pekiştirmiş; “sürekli hazırlık” mentalitesinin yerleşmesine katkı sağlamıştır. Simülasyon teknolojileri, coğrafi bilgi sistemleri ve kurumlar arası ortak tatbikatların eğitim süreçlerine entegrasyonu, hazırlık kapasitesini hem teknik hem de koordinasyon boyutlarında güçlendirmiştir.

Müdahale performansı açısından, olay müdahale süresindeki %11,1’lik azalma, eğitim ve tatbikat faaliyetlerinin operasyonel etkinlik üzerindeki doğrudan etkisini göstermektedir. Bu iyileşme, yalnızca teknik kapasitenin artmasından değil, aynı zamanda lojistik planlama, haberleşme altyapısı ve kurumlar arası koordinasyonun gelişmesinden kaynaklanmaktadır. Eğitim süreçlerinde teknolojik araçların etkin

kullanımı, personelin stres altında hızlı ve doğru karar verme kapasitesini artırmış; bu da müdahale süresinin kısalmasında belirleyici rol oynamıştır.

Dolayısıyla, AFAD'ın eğitim ve tatbikat faaliyetlerindeki sistematik gelişim ile performans göstergelerindeki iyileşme arasında güçlü ve ölçülebilir bir neden-sonuç ilişkisi bulunmaktadır. Bu ilişki, hem nicel verilerle (KPI'lardaki iyileşme) hem de nitel boyutlarla (kurumsal kültür değişimi, çok aktörlü iş birliği) desteklenmektedir.

Akademik literatür, deprem eğitiminin farklı demografik gruplar üzerindeki etkilerinin çok boyutlu bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır. Değirmenci ve Altunay (2024), öğretmen adaylarının deprem farkındalık düzeylerini çeşitli demografik faktörlere göre analiz ederek, eğitimcilerin eğitiminin kalıcılığı nasıl güçlendirebileceğini göstermişlerdir. Bu bulgular, AFAD'ın "Afet Farkındalık Eğitimi Projesi" gibi sürdürülebilir deprem eğitim modellerine yönelmesinin stratejik bir gereklilik olduğunu ortaya koymaktadır. Kolb'un Deneyimsel Öğrenme Teorisi çerçevesinde değerlendirildiğinde, uygulamalı deprem eğitimlerinin deneyim-yansıtma döngüsünü etkinleştirerek daha kalıcı öğrenme sağladığı görülmektedir.

Sözen ve Genç (2023) tarafından yapılan çalışma, üniversite öğrencilerinin bilgi düzeyi ile sürdürülebilir farkındalık arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Deprem eğitimi müdahalelerinin, bilgi düzeyini artırarak uzun vadeli farkındalığa zemin hazırladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, teorik bilginin davranışsal değişikliğe dönüşümünde kritik bir eşiği işaret etmektedir.

Taşkapu ve Işıkçelik (2025), deprem eğitimi almış üniversite öğrencilerinin afet risk algılarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Risk algısının artması, özellikle sarsıntı anında doğru müdahale davranışlarının sergilenmesi açısından hayati önem taşımaktadır. Bu bulgular, AFAD'ın eğitim programlarının risk algısını şekillendirmede doğrudan etkili olduğunu göstermektedir.

Bu olumlu bulgulara rağmen, bazı sınırlılıklar da göz önünde bulundurulmalıdır. 2023 Kahramanmaraş depremlerinin ardından yapılan değerlendirmeler, teorik bilginin pratik uygulamaya dönüşümündeki kritik boşlukları ortaya çıkarmıştır. Deprem anında panik durumu, eğitim sırasında öğrenilen davranış kalıplarının unutulmasına veya yanlış uygulanmasına neden olabilmektedir. Bu bağlamda, AFAD'ın eğitim programlarının senaryoya dayalı simülasyon bileşeninin güçlendirilmesi ve stres altında karar verme becerilerinin geliştirilmesi kritik önem taşımaktadır.

2023 ve 2024 yıllarına ait AFAD İdare Faaliyet Raporları'nın karşılaştırmalı analizi, kurum içi eğitim politikalarının afet yönetimi performans göstergeleri (KPI) üzerinde somut ve ölçülebilir etkiler yarattığını göstermektedir. Bu bulgular, afet yönetimi döngüsünün hem "hazırlık" hem de "müdahale" aşamalarında dikkate değer performans iyileşmeleri olduğunu ortaya koymaktadır.

Akademik açıdan bakıldığında, bu gelişmeler örgütsel öğrenme, kurumsal kapasite geliştirme ve afet direnci kavramları ile doğrudan ilişkilidir. Sürekli tatbikat uygulamaları, kurumsal hafızanın güçlenmesine ve bilgi yönetiminin pekişmesine katkı sağlarken; müdahale süresindeki kısalma, kaynakların etkin kullanımını ve operasyonel verimliliği desteklemektedir.

Müdahale sürelerindeki iyileşmenin arkasında yatan önemli faktörlerden biri, eğitim süreçlerine entegre edilen teknolojik araçların etkinliğidir. Simülasyon teknolojilerinin kullanımı, personelin gerçek afet koşullarını deneyimlemeden önce sanal ortamda deneyim kazanmasını sağlamaktadır. Bu yaklaşım, hem maliyet etkinliği açısından avantajlı hem de risk yönetimi perspektifinden güvenlidir. Coğrafi bilgi sistemleri ve erken uyarı sistemlerinin eğitim programlarına dahil edilmesi, personelin teknoloji destekli karar verme süreçlerine adaptasyonunu hızlandırmakta; afet anında kritik verilerin hızla toplanması, analiz edilmesi ve uygun müdahale stratejilerinin belirlenmesi açısından önemli zaman kazancı sağlamaktadır.

2024 yılında gözlemlenen performans artışının önemli bir bileşeni de kurumlar arası eğitim programlarının yaygınlaştırılmasıdır. İtfaiye teşkilatları, sağlık kurumları, jandarma, polis ve yerel yönetimlerle gerçekleştirilen ortak tatbikatlar, afet anında koordinasyon problemlerinin minimize edilmesine katkı sağlamaktadır. Bu çok aktörlü yaklaşım, afet yönetiminin “bütüncül” karakterine uygun düşmekte ve müdahale etkinliğini artırmaktadır. Farklı kurumların personelinin aynı protokoller çerçevesinde çalışabilmesi, afet anında yaşanabilecek karmaşıklığı önemli ölçüde azaltmaktadır.

Eğitim yatırımlarının ekonomik getirisi, afet hasarlarının minimize edilmesi açısından değerlendirildiğinde oldukça yüksektir. Müdahale sürelerindeki kısalma, hem can kaybı riskini azaltmakta hem de maddi hasarların sınırlandırılmasına katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, eğitim harcamalarının “maliyet” değil, “yatırım” olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle erken müdahale kapasitesinin güçlenmesi, afet sonrası rehabilitasyon ve yeniden inşa maliyetlerinin önemli ölçüde azalmasına neden olmaktadır. Bu durum, afet yönetiminde “önleme maliyeti, zarar maliyetinden düşüktür” ilkesinin pratik bir uygulamasıdır.

Mevcut eğilimler ve performans artışları göz önünde bulundurulduğunda, AFAD’ın eğitim politikalarının gelecek yıllarda da sürdürülebilir bir gelişim göstermesi beklenmektedir. Ancak bu sürdürülebilirlik için belirli stratejik adımların atılması gerekmektedir. Bu olumlu değişimlerin sürdürülebilirliği için şu adımlar önerilmektedir: tatbikat sıklığının korunması, saha personeli eğitimlerinin çeşitlendirilmesi, teknoloji ve ekipman yatırımlarının sürdürülmesi, farklı senaryo temelli müdahale planlarının geliştirilmesi ve tüm bu süreçlerin düzenli KPI takibiyle raporlanması. Ek olarak, eğitim programlarının etkinliğinin artırılması için performans ölçümü sistemlerinin detaylandırılması, personel geri bildirim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve sürekli iyileştirme yaklaşımının benimsenmesi gerekmektedir.

AFAD’ın deprem eğitim stratejileri yalnızca istatistiksel çıktılarla sınırlı kalmamakta; bireylerin bilinç, farkındalık ve risk algısı gibi psikososyal boyutlarda da anlamlı kazanımlar sağlamaktadır. Türkiye’nin deprem gerçeği ve 2023’te yaşanan deneyimler dikkate alındığında, bu eğitim programlarının içerik derinliği, yöntemsel çeşitliliği ve farklı toplumsal kesimlere erişim kapasitesi bakımından sürekli güncellenmesi, ulusal deprem direncinin güçlendirilmesi açısından stratejik bir zorunluluk olarak öne çıkmaktadır.

Deprem eğitimlerinin etkinliğini değerlendirirken, Türkiye’nin sosyo-ekonomik çeşitliliği ve coğrafi koşullarının yarattığı uygulama zorlukları da göz ardı edilmemelidir. Kırsal alanlar, kentsel dönüşüm bölgeleri ve sosyo-ekonomik dezavantajlı gruplar için farklılaştırılmış eğitim stratejilerine ihtiyaç bulunmaktadır. Mevcut çalışmalar, ağırlıklı olarak kentsel ve eğitimli örneklemeler üzerinde yürütülmüş olup, genellenebilirlik açısından sınırlılıklar taşımaktadır.

Gelecek araştırmalar için şu alanlar öncelikli olarak öne çıkmaktadır: deprem eğitimi müdahalelerinin davranışsal sonuçlarını uzun vadeli takip edecek boylamsal çalışmalar, farklı eğitim modalitelerinin (yüz yüze, dijital, hibrit) etkinliğini karşılaştıran deneysel araştırmalar ve toplumsal travma sonrası eğitim süreçlerinin psikolojik etkilerini inceleyen çalışmalar. Deprem erken uyarı sistemleri ile eğitim programlarının entegrasyonu ve mobil uygulamalar aracılığıyla gerçek zamanlı eğitim desteği sağlanması, gelecekteki eğitim stratejilerinin temel bileşenleri olmalıdır.

Böylece hem kısa vadeli müdahale etkinliği hem de uzun vadeli kurumsal dayanıklılık güçlendirilebilecek, Türkiye’nin afet dirençli toplum hedefine ulaşmasında önemli adımlar atılmış olacaktır. Bu süreçte elde edilen deneyimler ve başarılar, aynı zamanda bölgesel ve küresel düzeyde afet yönetimi literatürüne de katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AFAD. (2013). *Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP)*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- AFAD. (2014). *Afet yönetimi terimleri sözlüğü*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- AFAD. (2019). *Türkiye’de afet yönetimi ve doğa kaynaklı afet istatistikleri*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- AFAD. (2021). *2021-2025 Stratejik Planı*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- AFAD. (2023). *2023 İdare Faaliyet Raporu*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- AFAD. (2024). *2024 İdare Faaliyet Raporu*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- Alexander, D. (2013). Resilience and disaster risk reduction: An etymological journey. *Natural Hazards and Earth System Sciences*, 13(11), 2707–2716. <https://doi.org/10.5194/nhess-13-2707-2013>
- Argyris, C., & Schön, D. A. (1978). *Organizational learning: A theory of action perspective*. Addison-Wesley.
- Baldwin, T. T., & Ford, J. K. (1988). Transfer of training: A review and directions for future research. *Personnel Psychology*, 41(1), 63–105. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.1988.tb00632.x>
- Bruneau, M., Chang, S. E., Eguchi, R. T., Lee, G. C., O'Rourke, T. D., Reinhorn, A. M., ... Von Winterfeldt, D. (2003). A framework to quantitatively assess and enhance the seismic resilience of communities. *Earthquake Spectra*, 19(4), 733–752. <https://doi.org/10.1193/1.1623497>
- Coombs, W. T. (2014). *Ongoing crisis communication: Planning, managing, and responding* (4th ed.). Sage.
- Coppola, D. P. (2011). *Introduction to international disaster management* (2nd ed.). Butterworth-Heinemann.
- Değirmenci, Y., & Altunay, F. (2024). Öğretmen Adaylarının Deprem Farkındalık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 6(1), 161-180.
- Dinçer, Ö. (1998). *Stratejik yönetim ve işletme politikası*. Beta Yayınları.
- Erol, A. M. (2025). Dirençli kentler: Mekansal planlama ve ulaşım. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 11(1), 354–366. <https://doi.org/10.21324/dacd.1517221>
- Feinstein, A. H., & Cannon, H. M. (2002). Constructs of simulation evaluation. *Simulation & Gaming*, 33(4), 425–440. <https://doi.org/10.1177/1046878102238606>
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.
- Genç, N. (2021). *Afet yönetimi*. Seçkin Yayıncılık.
- Holling, C. S. (1973). Resilience and stability of ecological systems. *Annual Review of Ecology and Systematics*, 4, 1–23. <https://doi.org/10.1146/annurev.es.04.110173.000245>
- Kadioğlu, M. (2011). *Afet yönetimi: Beklenilmeyeni beklemek, en kötüsünü yönetmek*. Marmara Belediyeler Birliği Yayınları.
- Kennedy, J., Ashmore, J., Babister, E., & Kelman, I. (2008). The meaning of ‘build back better’: Evidence from post-tsunami Aceh and Sri Lanka. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 16(1), 24–36. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5973.2008.00529.x>
- Kirkpatrick, D. L., & Kirkpatrick, J. D. (2006). *Evaluating training programs: The four levels* (3rd ed.). Berrett-Koehler Publishers.
- Knowles, M. S. (1980). *The modern practice of adult education: From pedagogy to andragogy*. Cambridge Books.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.
- Manyena, S. B. (2006). The concept of resilience revisited. *Disasters*, 30(4), 434–450. <https://doi.org/10.1111/j.0361-3666.2006.00331.x>
- Manyena, S. B., O'Brien, G., O'Keefe, P., & Rose, J. (2011). Disaster resilience: A bounce back or bounce forward ability? *Local Environment*, 16(5), 417–424. <https://doi.org/10.1080/13549839.2011.583049>
- Mitroff, I. I., & Pearson, C. M. (1993). *Crisis management: A diagnostic guide for improving your organization's crisis-preparedness*. Jossey-Bass.

- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). *The knowledge-creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. Oxford University Press.
- Phillips, J. J., & Phillips, P. P. (2007). *Show me the money: How to determine ROI in people, projects, and programs*. Berrett-Koehler Publishers.
- Sawalha, I. H. S. (2020). A contemporary perspective on the disaster management cycle. *Foresight*, 22(4), 469–482. <https://doi.org/10.1108/FS-11-2019-0097>
- Senge, P. M. (2006). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization* (Revised ed.). Doubleday.
- Shaw, R., Shiawaku, K., Kobayashi, H., & Kobayashi, M. (2004). Linking experience, education, perception and earthquake preparedness. *Disaster Prevention and Management*, 13(1), 39–49. <https://doi.org/10.1108/09653560410521689>
- Sözen, E., & Genç, M. (2023). Üniversite öğrencilerinin deprem bilgi düzeyleri ve sürdürülebilir deprem farkındalıkları arasındaki ilişkinin araştırılması. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 5(2), 148-165.
- Taşkapu, H., & Işıklı, F. Üniversite Öğrencilerinin Afet Risk Algısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 7(1), 75-82.
- Tekin, Ö. F. (2015). Kriz yönetimi ve kamu yönetimi için önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 18(2), 119–135.
- Tierney, K. (2014). *The social roots of risk: Producing disasters, promoting resilience*. Stanford University Press.
- Tutar, H. (2000). *Kriz ve stres yönetimi*. Seçkin Yayıncılık.
- UNDRR. (2015). *Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030*. United Nations Office for Disaster Risk Reduction.
- UNDRR. (2017). *Terminology on disaster risk reduction*. United Nations Office for Disaster Risk Reduction.
- UNISDR. (2009). *UNISDR terminology on disaster risk reduction*. United Nations International Strategy for Disaster Reduction.

ETİK BEYAN ve KATKI ORANLARI	
Yazar katkı Oranı: 1. Yazar: %100	Contribution Rate: 1. Author: %100
Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir	Conflicts of Interest: No conflict of interest declared.
Etik Kurul İzni: Bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.	Ethics Committee Permission: This study does not require ethics committee approval.
Teşekkür	Acknowledgements